HARDERWIJK · 10 EN 11 DECEMBER 1760

Petrus van den Bergh promoveert

Op twee opeenvolgende dagen verschijnt Petrus van den Bergh uit Nijmegen in de administratie van de Gelderse academie. De inschrijving geeft zijn herkomst. Het promotieboek legt de dag van zijn examen en de verlening van de doctorsgraad vast.

10 december · Inschrijving als kandidaat

In de gedrukte editie van het studentenalbum staat op bladzijde 117, rechterkolom, zijn naam met de aanduidingen **Noviomago-Gelrus** en **J. Cand.** De eerste verwijst naar Nijmegen in Gelderland, de tweede naar zijn kandidatuur in de rechten.

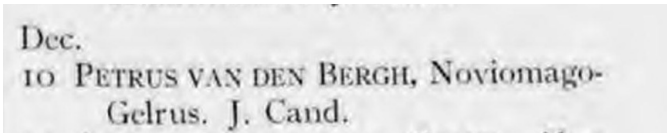
Dec.
10 PETRUS VAN DEN BERGH, Noviomago-
Gelrus. J. Cand.

D.G. van Epen, Album studiosorum Academiae Gelro-Zutphanicae (1904), scan 142.

11 december · Promotie in beide rechten

In het handgeschreven Album Doctorum staat op folio 88r onder het jaar 1760 de regel van 11 december. Petrus wordt opnieuw aangeduid als Nijmegenaar. Na examinering werd hij doctor in beide rechten, het Romeinse en het kerkelijke recht. Als promotor noemt de schrijver Pagenstecher.

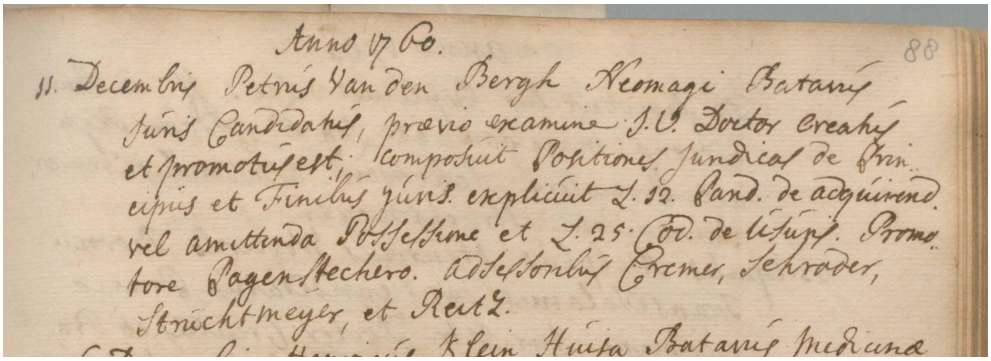
Anno 17 60.
11. Decembr. Petrus Van den Bergh Noomagi Batavus
Juris Candidatus, previo examine J.U. Doctor creatus
et promotus est; composuit Positiones Juridicas de Prin-
cipiis et Finibus Juris. explicuit L. 32. Pand. de acquirend.
vel amittenda Possessione et L. 25. Cod. de Usufruct. Promo
tore Pagenstechero. Adsessoribus Cremer, Schroder,
Struchtmeyer, et Reitz.
88

Gelders Archief, 0013 Academie te Harderwijk, inv.nr. 136, fol. 88r, scan 179. Uitsnede van de eerste inschrijving. Het jaartal, de dag, de naam en de promotieformule staan bijeen.

Zijn juridische stellingen gingen over de grondslagen en doeleinden van het recht. Van de gedrukte stellingen, De principiis et finibus juris, is een uitgave uit 1760 op zijn naam teruggevonden bij drukker Johannes Moojen.

BEWEZEN · Petrus van den Bergh uit Nijmegen behaalde op 11 december 1760 in Harderwijk zijn doctorsgraad.

Studentenalbum · gedrukte editie, scan 142
Promotieboek · origineel register, scan 179
Gelders Archief · beschrijving en alle 478 scans van inv.nr. 136
Gedrukte stellingen · titelbeschrijving van de uitgave uit 1760

OUD-LOOSDRECHT EN NIJMEGEN · 1760–1780

De bruidegom en de advocaat

Negentien dagen na de promotie trouwde in Oud-Loosdrecht een Pieter van den Bergh. De naam van zijn vrouw maakt het mogelijk hem over een langere periode te volgen.

30 december 1760 · De trouwinschrijving

In het gereformeerde trouwregister van Oud-Loosdrecht staat het paar als laatste inschrijving op scanblad 10. De voornamen Pieter en Maria, de familienaam Helvetius en de datum 30 december zijn op het blad te lezen. De plaatsaanduiding achter Pieter is flets. Voor de tweede voornaam van de bruid biedt de Nijmeegse bron hieronder houvast.

Gereformeerd trouwboek Oud-Loosdrecht, 1752–1764, digitaal scanbestand VPND, blad 10. Uitsnede van de onderste inschrijving, met versterkt contrast.

9 mei 1780 · Het echtpaar in Nijmegen

In de index op een Nijmeegse schepenakte staan **mr. P. van den Bergh en Maria Elisabeth Helvetius** samen als echtpaar. De akte betreft een huis in de Nieuwstraat. De vindplaats is Regionaal Archief Nijmegen, Stadsgerichten Nijmegen, toegang 3, inv.nr. 1976, fol. 45v. Voor deze akte is de archiefindex geraadpleegd.

Het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek noemt Maria Elisabeth Helvetius als echtgenote van mr. Pieter van den Bergh en geeft zijn beroep als advocaat te Nijmegen. Die beroepsvermelding sluit aan bij de Harderwijkse doctorsgraad.

Bewijsbeslissing

STERK-WAARSCHIJNLIJK · De Harderwijkse doctor en de Nijmeegse advocaat die met Maria Elisabeth Helvetius trouwde, zijn dezelfde man. De voornaam, familienaam, herkomst en rechtsopleiding sluiten op elkaar aan. De trouwdatum volgt kort na zijn promotie. Het promotieboek noemt zijn echtgenote niet.

Een verwantschap van deze Petrus met Johan Leonard Bergh uit de Kleefse akte of met Peter van den Bergh en Anna Wolters van De Roepaan blijft onbewezen.

Trouwboek Oud-Loosdrecht · ga naar blad 10, onderste inschrijving
Schepenprotocol Nijmegen · archiefindex van 9 mei 1780
Biografisch woordenboek · familie Helvetius, deel 3 (1914)

KLEEF EN GUNZENHAUSEN · 1725–1762

Wie was Johan Leonard Bergh?

De akte van 12 maart 1725 vermeldt Johan Leonard Bergh, in de marge Berg. Hij was bijna 21, had rechten gestudeerd en wilde met zijn zus hun vaderlijke erfenis verdelen. Hij kreeg toestemming om zijn vermogen te beheren. De voornaam van zijn vader, de naam van zijn zus en zijn universiteit blijven onbekend.

Vindplaats · Landesarchiv NRW, Abteilung Rheinland, AA 0640, Handschriften A III 45, fol. 17v, beeld 0023.

Een stadsvogt met twee lezingen van de achternaam

Een al eerder gesignaleerde zaak van het Reichskammergericht vermeldt **Johann Leonhard Berg**, stadsvogt en gilderechter in Gunzenhausen. Het betreft een geschil over de toelating van een kleermakersleerling. De inventaris geeft nr. 891, oude signatuur B 1102, bestelnummer 3727/2, en de datering 1759 (1762). Van het dossier is volgens de inventaris één stuk bewaard.

Het Beierse monumentenregister noemt voor het huis uit 1749/50 aan Marktplatz 42 de stadsvogt **J. L. Beeg**. Plaats, ambt en initialen komen overeen. De verschillende achternamen vragen om een handtekening of een eigentijdse ambtenarenlijst. **KANDIDAAT** · De identificatie met de Kleefse rechtenstudent is hierdoor zwakker.

Gecontroleerde universiteitsregisters

Duisburg. In de matriculeditie voor 1718/19–1729/30 vond ik geen passende inschrijving. Twee gelijkende voornamen horen aan Johannes Leonardus Rocholl (30 maart 1724) en Johannes Leonhardus Zanders (11 oktober 1730). Ook de juridische faculteit hield registers bij.

Leuven. De persoonsindex van afgestudeerde juristen geeft geen passende Johan Leonard onder Berg(h) of Berghe. Hermanus Jacobus uit Roermond staat er in 1692. De algemene inschrijvingsregisters vertonen een lacune van 31 augustus 1685 tot 28 februari 1734. Er bestaat een gedeeltelijke reconstructie. Ook de rekeningen en registers van de pedel der rechten (OUL 676–680) komen in aanmerking.

Harderwijk. Voor 1718–1730 leverden de doorzoekbare tekst en de achternaamindex van de gedrukte editie geen passende inschrijving op. De studieplaats van Johan Leonard blijft open.

Gerichte toets voor Gunzenhausen. De Ansbachse adreskalenders van 1753 en 1763 zijn gelokaliseerd in het Hohenlohe-Zentralarchiv Neuenstein, Bibliothek 125/12-1753 en 125/12-1763. De catalogus bevestigt de exemplaren. Of de stadsvogt bij naam voorkomt, moet nog op de bladen worden gecontroleerd.

Kleef · oorspronkelijke akte van 12 maart 1725
Eerdere controle van 17 november · Duisburg en de Gunzenhausense naamgenoot
Reichskammergericht · inventaris nr. 891, gedrukte p. 12
Monumentenlijst · Gunzenhausen, Marktplatz 42, D-5-77-136-232
Duisburg · gedrukte matriculeditie, p. 264–314
Leuven · persoonsindex van afgestudeerde juristen
Rijksarchief België · zoekwijzer voor de oude universiteit
Ansbachse adreskalender 1753 · catalogusbeschrijving exemplaar Neuenstein
Ansbachse adreskalender 1763 · catalogusbeschrijving exemplaar Neuenstein